Koncert mariborskega Obrtniškega pevskega zbora v Ptuju

V okviru gospodarske razstave OLO Ptuj, je Obrtniški pevski zbor iz Maribora priredil v soboto, dne 22. oktobra 1949 v Mestnem gledališču dobro uspeli pevski koncert.

Pred koncertom so si pevci zbora ogledali gospodarsko razstavo, na kateri so morali ugotoviti veliko gospodarsko moč in napredek ptujskega okraja. Zlasti je vladalo poleg ostalih panog gospodarstva zanimanje za izdelke obrtniške proizvodnje, ki je prevladovala na razstavi. Proti vsakemu pričakovanju so obrtniki in ostala lokalna podjetja ptujskega okraja v zadnjih letih izredno napredovali. Ne bi si najmanj mislili, da je možno kljub težkočam izdelovati tako visoko kvalitetne izdelke za široko potrošnjo. Nekateri izdelki, sploh pa izdelki domače obrti, so umetniškega značaja, iz katerih vidimo, da imamo lepo število visoko kvalificiranih obrtnikov in mojstrov.

Program koncerta, katerega je vodil zborovodja tov. Cibic Drago, je obsegal 18 partizanskih, umetnih in narodnih pesmi. Vsako pesem so navzoči poslušalci nagradili z burnim ploskanjem in odobravanjem, kar je znak, da jim je zbor nudil izreden umetniški užitek. Zlasti so ugajali partizanska »Ob Kolpi«, makedonska »Bolen mi leži« in umetna »Plovi plovi« in »Ljubezen in pomlad«, v katerih so solo točke izvajali solisti zbora tov. Klinc Alojz, Cotič Drago in Petelin Edvard. Zborovodja tov. Cibic Drago je tudi tokrat pokazal veliko sposobnost, saj je odlično obvladal celotni zbor. S tem koncertom je Obrtniški pevski zbor ponovno uveljavil svoj sloves tudi pri ptujskem ljudstvu. Prepričani smo, da bodo z veseljem sprejeta bodoča slična gostovanja v Ptuju.

Neugodno je vplivala tako na zbor kakor na ljudstvo sprememba časa za pričetek koncerta. Apeliramo na tamošnji Prosvetni odsek, da pokaže v bodoče v tem oziru več razumevanja.

R.

V gospodarskem letu 1949-50 odkupljen fižol bo služil preskrbi delovnega ljudstva

Da se zagotovi preskrba delovnega ljudstva s fižolom, je izdala vlada LR Slovenije pred nekaj dnevi uredbo o odkupu fižola v gospodarskem letu 1949/50.

Po tej uredbi, so pridelovalci fižola, ki imajo tržni presežek fižola, dolžni prodati državi določeno količino tega pridelka po cenah, ki jih določi vlada LRS. S presežki, ki jim ostanejo po obvezni prodaji, lahko razpolagajo pridelovalci prosto, lahko pa prodajajo tudi te presežke državi po vezanih cenah ob pogojih, ki so predpisani z uredbo o prodaji kmetijskih pridelkov po vezanih cenah.

Določanje obvezne oddaje

Krajevni izvršilni odbor ugotovi za vsakega pridelovalca s preko dva ha obdelovalne zemlje skupni pridelek fižola njegove lastne potrebe in tržni presežek fižola. Pri tem mora krajevni izvršilni odbor upoštevati vse okoliščine, ki so za pridelek merodajne, med drugim površino, zasajeno s fižolom kot čisto kulturo, in površino kjer je fižol zasajen kot vmesna kultura.

Hektarski donos ocenijo komisije, ki jih postavijo krajevni izvršilni odbori z odobritvijo okrajnega izvršilnega odbora. Važno je, da mora od krajevnih komisij ugotovljene hektarske donose odobriti pristojna okrajna komisija.

Če je zaradi slabega obdelovanja hektarski donos slabši, kot bi normalno moral biti se upošteva normalni donos.

Ugotavljanje tržnega presežka

Tržni presežek ugotovi krajevni izvršilni odbor tako, da odšteje od ugotovljenega pridelka lastne potrebe pridelovalca in sicer:

1. za prehrano družinskih članov od 15—20 kg fižola na vsakega družinskega člana, ki živi s pridelovalcem stalno v skupnem gospodinjstvu. Pri tem se pusti fižol samo za tiste odrasle dela zmožne družinske člane, ki so nujno potrebni za obdelavo posestva.
2. za seme se pusti 120 kg na ha čiste kulture in 30 kg fižola na vsak ha, kjer je fižol zasajen kot vmesna kultura.

Pri določanju količine za prehrano družinskih članov se morajo upoštevati krajevne prehranjevalne razmere in starost teh članov. Količino fižola, ki ga morajo prodati posamezni pridelovalci, določi krajevni izvršilni odbor v tehle mejah:

obdel. površina	obv. oddaja v %
od 2— 5 ha	30—50%
od 5— 8 ha	40—65%
od 8—10 ha	60—80%
nad 10 ha	70—90%

V izjemnih primerih lahko krajevni izvršilni odbor s privolitvijo okrajnega izvršilnega odbora predpiše posameznim pridelovalcem prodajo večjih ali manjših količin fižola, kakor pa predvidevajo zgoraj navedene meje.

Obveznosti obdelovalnih zadrug in ekonomij

Obdelovalnim zadrugam in zadružnim ekonomijam določi količino obvezne prodaje fižola okrajni izvršilni odbor na podlagi posebnih navodil.

Kazenske določbe

Za pridelovalce, ki kakorkoli ovirajo plan odkupa ali namenoma ne izpolnijo svoje obveznosti v določenem roku in predpisani količini, predvideva uredba denarno kazen do 50.000 din ali poboljševalno delo do treh mesecev. Kazen izreče okrajni izvršilni odbor, ki sme poleg kazni odrediti tudi odvzem tiste količine fižola, glede katere je storjen prekršek.

Uslužbenci, ki z malomarnostjo pri opravljanju službe ali kakor koli drugače zavirajo oziroma preprečijo izpolnitev plana odkupa fižola, se kaznujejo do 10.000 din. Taka kazen doleti lahko tudi vse tiste, ki razpolagajo z odkupljenimi količinami fižola v nasprotju z obstoječimi predpisi in proti izdanim dispozicijam. Te kazni izrekajo izvršilni odbori oblastnih ljudskih odborov.

Po potrebi bo izdal minister za državne nabave natančnejše predpise za izvajanje te uredbe.

SODELOVANJE MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ PRI IZVAJANJU PETLETKE

Dva delovna kolektiva iz Ptuja in Maribora sta tekmovala v zadrugi Gorca-Dežno pri obiranju sadja

Nedeljo za nedeljo odhajajo na podeželje iz Ptuja in Maribora delovni kolektivi na pomoč zadružnemu kmetijstvu. V nedeljo, 30. oktobra t. l. je odšlo na pomoč v zadrugo Gorca-Dežno 25 članov delovnega kolektiva iz oblastnega podjetja »Mlekopromet« v Ptuju in 18 članov kolektiva iz Tovarne mesnih izdelkov v Mariboru.

Člani vinogradniške zadruge Gorca-Dežno so z veseljem sprejeli nedeljske prostovoljce-delavce iz Ptuja in Maribora, ki so žrtvovali nedeljski oddih za obiranje in pobiranje sadja. Oba kolektiva sta sprejela medsebojno tekmovanje, kdo bo nabral v sedmih urah več sadja.

Po sedemurnem živahnem delu je tajnik zadruge, tov. Geč objavil tekmovalni rezultat. Delovni kolektiv iz Ptuja je obral in pobral v 7 urah 15.000 kg jabolk, tekmovalci iz Maribora pa 2000 kg.

V priznanje za izvršeno delo so dobili člani kolektiva iz Ptuja jabolka, kolikor je kdo mogel nesti.

Tako onemogočajo delovni kolektivi raznim kritikom, ki vidijo težave zadruge, ne nudijo pa ji nikake pomoči, da ne morejo trditi, da ostajajo zadružniki brez pomoči, medtem ko si kmetje v stiski medsebojno pomagajo.

Nedvomno bo imelo za to borbo razumevanje še več delovnih kolektivov iz Ptuja, ki so doslej podcenjevali nedeljsko prostovoljno delo.

I. A.

Sprememba zakona o upravni razdelitvi LR Slovenije

Na podlagi 4. točke 72. člena ustave LR Slovenije razglaša Prezidij Ljudske skupščine LR Slovenije zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije, ki ga je sprejela Ljudska skupščina LR Slovenije v VI rednem zasedanju dne 21. oktobra 1949.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije z dne 23. februarja 1949 se spremeni in dopolni, tako da se glasi:

ZAKON
o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije

1. člen

1. člen zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije z dne 23. februarja 1949 (Uradni list LRS, št. 8-34/49) se spremeni in se glasi:

»Ozemlje Ljudske Republike Slovenije je upravno razdeljeno na glavno mesto Ljubljano, na Goriško oblast, na Ljubljansko oblast, na Mariborsko oblast, na okraje, mesta, izločena iz okrajev, mestne rajone in kraje.«

Glede Ptuja in ptujskega okraja pridejo v poštev sledeča določila:

3. c) člen

Mariborska oblast s sedežem v Mariboru obsega območja:

1. okrajev Dravograd, Lendava, Ljutomer, Maribor okolica, Murska Sobota, Poljčane, Ptuj in Radgona,
2. mesta Maribora.«

6. člen

5. člen zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije se deloma spremeni, in sicer:

B. V območju Mariborske oblasti:

V. Glede okraja Ptuj tako,

a) da se ukinejo kraji:

1. Gorca, ki se priključi h kraju Podlehnik,
2. Levanjci, ki se priključi h kraju Desternik,
3. Pobrežje, ki se priključi h kraju Sv. Vid pri Ptuju,
4. Rodni vrh, ki se priključi deloma h kraju Dolena, deloma h kraju Sedlašek,
5. Trnovski vrh, ki se priključi deloma h kraju Bišečki vrh, deloma h kraju Desternik,
6. Vareja, ki se priključi h kraju Majski vrh,
7. Vintarovci, ki se priključi h kraju Desternik,
8. Zamušani, ki se priključi h kraju Gorišnica,
9. Zgornji Pristava, ki se priključi h kraju Sela.

b) da se odcepi:

1. od kraja Biš naselje Biš, ki se priključi h kraju Trnovska vas,
2. od kraja Pleterje del naselja Župečja vas, ki se priključi h kraju Strnišče,
3. od kraja Ptuj naselje Draženci, ki se priključi h kraju Hajdina,
4. od kraja Slovenja vas del naselja Njiverce, ki se priključi h kraju Hajdina,
5. od kraja Sv. Lovrenc na Dravskem polju del naselja Apače in del naselja Sv. Lovrenc na Dravskem polju, ki se priključita h kraju Strnišče;

c) da se kraj Biš preimenuje v Bišečki vrh,

č) da se ustanovi nov kraj Strnišče, ki obsega te-le katastrske občine in naselja:

Strnišče

Apače (del): Apače (del)
Gerečja vas (del): Njiverce (del)
Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del): Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del)
Župečja vas (del): Župečja vas

d) da se glasi sestav spremenjenih krajev:

Bišečki vrh

Bišečki vrh: Bišečki vrh, Črmlja, Črmljenšak, Sovjek
Trnovski vrh (del): Trnovski vrh

Cirkulane

Brezovec: Brezovec
Cirkulane: Cirkulane
Dolane: Dolane
Veliki vrh: Veliki vrh

Desternik

Desenci: Desenci, Gomilci
Desternik: Desternik
Dolič: Dolič
Janežovski vrh: Janežovski vrh
Levanjci: Levanjci
Ločki vrh: Ločki vrh
Svetinci: Svetinci, Zasadi
Trnovski vrh (del): Strmec
Vintarovci: Vintarovci

Dolena

Bolečka vas: Bolečka vas
Dolena: Dolena
Rodni vrh: Rodni vrh

Gorišnica

Gorišnica: Gorišnica (Sv. Marjeta pri Moškanjcih)
Tibolci: Prerad (del), Tibolci
Zamušani: Zamušani

Hajdina

Gerečja vas (del): Njiverce (del)
Hajdina: Sp. Hajdina, Zg. Hajdina
Sp. Breg (del): Draženci

Majski vrh

Dravci: Dravci, Sovič
Dravinjski vrh (del): Dravinjski vrh (del)
Ljubstava: Ljubstava
Majski vrh: Majski vrh
Vareja: Vareja

Podlehnik

Dežno: Dežno
Gorca: Gorca
Podlehnik: Podlehnik

Ptuj

Brstje: Brstje, Budina
Krčevina pri Ptuju: Krčevina pri Ptuju, Orešje, Rabelčja vas, Stuki, Vičava
Nova vas pri Ptuju (del): Nova vas pri Ptuju (del)
Ptuj: Ptuj
Rogoznica (del): Rogoznica (del)
Sp. Breg (del): Sp. Breg
Zg. Breg: Zg. Breg

Sedlašek

Sedlašek: Sedlašek
Stanošina: Stanošina
Strajna: Strajna

Sela

Sela: Barislovci, Sela
Trnovec: Trnovec
Zg. Pristava: Popovci, Zg. Pristava

Slovenja vas

Gerečja vas (del): Gerečja vas, Njiverca (del), Ravno polje, Sv. Kungota
Hajdoše: Hajdoše
Skorba: Skorba
Slovenja vas: Slovenja vas
Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del): Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del)

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Apače (del): Apače (del)
Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del): Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del)

Sv. Vid pri Ptuju

Dravinjski vrh (del): Dravinjski vrh (del)
Pobrežje: Pobrežje, Sv. Vid pri Ptuju
Šturmovec: Šturmovec

Trnovska vas

Biš: Biš
Ločič: Ločič
Trnovska vas: Trnovska vas

Zavrč

Goričak: Goričak
Hrastovec: Hrastovec
Zavrč: Zavrč

7. člen

Prezidij Ljudske skupščine Ljudske Republike Slovenije je pooblaščen, da na predlog vlade Ljudske Republike Slovenije lahko z ukazom spremeni meje med kraji, ustanovi nove kraje ali združuje obstoječe kraje.

8. člen

Predsednik vlade Ljudske Republike Slovenije daje navodila za izvajanje tega zakona.

9. člen

Ta zakon velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«.

U št. 156.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1949.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar: **France Lubej l. r.** Predsednik: **Josip Vidmar l. r.**

M. Ilin

Priroda in ljudje

RUDA IN ČISTA KOVINA

Z rastlinami je prav tako kakor s kovinami. Čisti baker najdemo v prirodi le redko. Mnogo pogosteje dobimo bakrene rude, iz katerih pridobivamo baker.

Če bi bili navezani samo na čiste kovine v prirodi, potem ne bi imeli ne strojev ne železnic niti parnikov niti letal.

Svetovna zbirka rastlin je tudi neke vrste ruda, gradivo, ki ga je treba predelati, da dobimo tisto, kar potrebujemo.

V tem gradivu je mnogo takega, kar nam je potrebno, mnogo koristnih svojstev in značilnosti. Ta rastlina je odporna proti mrazu, ona proti suši, tretja proti boleznim, četrta ima visoka stebla, peta ima velika zrna, šesta ima krepko slamo, ki se ne lomi in ne ulega rada. A ta dobra svojstva so skoraj pri vsaki rastlini združena s slabimi. Zato mnogo rastlin ni prebilo izpitov.

Z rudo ravnamo preprosto: kar nam je potrebno, ji odvzamemo, ko jo stalimo; česar ne potrebujemo, zavržemo.

Kako pa naj ravnamo z rastlinami? Kako naj pri živi rastlini ločimo svojstva drugo od drugega, kako naj vzamemo eno, drugo pa zavržemo?

O tem pripoveduje naslednja povest.

O LJUDEH, KI SO SE RODILI PREZGODAJ

»Njegova soba je bila vsa natrpana z zaboji in polna debelih knjig, ki so bile tiskane z meni neznanimi posvetnimi črkami; povsod so stale stekleničke z raznobarvnimi tekočinami, koščki bakra in železa ter paličice svinca. Od jutra do večera je v rdečkastem usnjatem jopiču, v sivih kockastih hlačah, ves pomazan z raznimi neprijetno dišečimi barvami, skuštran in neroden talil svinec, spajal razne bakrene koščke, nekaj tehtal na majhni tehtnici, renčal, hitro pihal na prste, kadar si jih je opekel, stopal spotikajoč se k risbam na steni, si najprej obrisal naočnike, nato pa vohal risbe skoraj dotikaje se papirja s tankim, ravnim, čudno belim nosom. Včasih se je nenadoma ustavil sredi sobe ali pri oknu in stal dolgo časa z zaprtimi očmi in z dvignjenim obrazom molčeč in nepremičen.

Plezal sem na streho skednja in ga opazoval čez dvorišče skozi odprto okno. Videl sem modri plamen špiritne svetilke na mizi in njegovo temno postavo, videl sem ga, kako je sedel in nekaj pisal v oguljen zvezek; naočniki so se lesketali hladno in modrikasto kakor koščka ledu. Po cele ure so me čarovniški posli tega človeka prilepljali na streho in razžigali mojo radovednost do bolečine!«

Tako pripoveduje Gorki v knjigi »Otroška leta« o najemniku, ki je stanoval nekoč v hiši njegovega deda.

Najemnika niso marali, čeprav ni nikomur prizadejal zla. Babica je pravila, da je »copernik«, ded pa ga je obsojal, da je »bogu sovražen in ljudem nevaren«. Vsi so se ga ogibali. »Bog ve, kakšen človek je,« je govorila babica.

Ded je godrnjal: »Sobo kvari, pod je prežgal, tapete pomazal in raztrgal.«

Zadeva se je končala tako, da so najemnika spodili.

V prejšnji Rusiji ni bilo malo takih ljudi, ki so bili »vsem tuji«.

Tako je na primer živel v leseni predmestni hišici gubernijskega mesta Kaluge naglušen gimnazijski profesor. Daleč čez polnoč je bilo njegovo okno v pritličju razsvetljeno. Tam je sedel in delal — a ni sedel nad šolskimi zvezki, ampak nad risbami in računi, bavil se je z iznajdbami.

S kakšnimi izumi se je bavil gimnazijski profesor?

S čudnimi rečmi, ki iznajditelja ne obogatijo.

Iznajti je hotel vlak, ki bi tekel z izredno hitrostjo brez tirov — v času, ko so se poleg njega po kaluških ulicah pogrezali vozovi v blatu in si lomili kolesa v luknjah na cestah.

Iznajti je hotel popolnoma kovinski zrakoplov za tisoč potnikov — v času, ko bi celó navaden tramvaj v Kalugi ogledovali kot čudež.

Izračunaval je raketo za potovanje med planeti — v času, ko je poročalo časopisje o dvigu preprostega zračnega balona »v navzočnosti številnega občinstva« kakor o posebno znamenitem dogodku.

A profesor se ni bavil samo z izumi. Pisal je tudi knjige.

Pisal je o tem, da »bo treba zemljo in druge planete spraviti v red«.

Pisal je, da »je zemlja pustinja« in da bo šele tedaj nehala biti pustinja, ko »bo človek gospodaril nad kopnino, nad morjem, nad zrakom, nad vremenom, nad rastlinami in nad samim seboj«.

Celó ljudje, ki so mu bili najbližji, so ga imeli za človeka, ki »se ni rodil o pravem času, ampak prezgodaj«. Njegove rokopise so v uredništvih izgubljali, njegove risbe so neprouočene odlagali v arhive, njegove načrte so tehnične družbe zavračale.

Sam je izdajal svoje knjige.

Na vsaki knjigi je napisano »Samozaložba« in natisnjen avtorjev naslov v francoščini in ruščini: Russie, Kalouga, Tziolkovsky. — Rusija, Kaluga, Cjolkovski.

Ta naslov je bil namenjen prijateljem in somišljenikom, ki se morda najdejo kje na svetu.

Nedaleč od Kaluge v okrožnem mestecu Kozlovu je živel drug človek, ki se je prav tako rodil »prezgodaj«.

Čuden mož je bil: zavrgel je službo nadzornika postajnih ur, prodal hišico, ki jo je podedoval po očetu, porabil vse prihranke za nakup sadne drevesnice in se naselil v kočici sredi jablan in hrušk.

Čemu je storil vse?

Ne zato, da bi trgoval z jabolki in hruškami, marveč zato, da bi preobrazil rusko sadjarstvo.

Čudni, nerazumljivi so morali biti njegovi nazori Kozlovčanom.

Nezadovoljen je bil z našimi sadovnjaki, ki so tako revni, ki v njih rastejo na pol divja ali včasih celó popolnoma divja gozdna drevesa. Povsod iste antonovke, borovinke, anisi, hruševke in brezsemenke.

In to je še najboljše od vsega, kar imamo. Le tu in tam srečamo v rastlinjakih pomeščikov kake priseljence s plemenitimi in nežnimi plodovi, a ti hirajo in ginejo, kakor hitro jih presadijo na prosto.

Bivši nadzornik postajnih ur si je zastavil drzno nalogo: vzeti lepoto in okus pri znamenitih tujezemskih sadnih drevesih, ki imajo tuja imena reneta, bellefleur, calville, pomone, beurréroyal, in spojiti ta svojstva z odpornostjo naših skromnih antonovk, borovink in tenkovejk.

V sadovnjaku pri Kozlovu so začela rasti druga za drugim sadna drevesa, ki jih dotlej še nihče ni videl, ki jih dotlej sploh ni bilo.

Kozlovski sadjar je vzel cvetni prašek z »ananasne renete« in z njim oprašil cvetove »navadne antonovke«. Eno izmed semen je vzklilo in dalo drevesce nove vrste, ki je dobilo ime »slavjanka«.

Slavjanka je podedovala od »ananasnega« očeta nežno, sočno in okusno meso, od »navadne« matere pa odpornost proti mrazu. Niti mraz petih stopinj pod ničlo ni mogel uničiti njenih cvetov.

Sadjar je vzel divjo usurijsko hruško, ki je doma nekje na Daljnem vzhodu, in jo križal s plemenito in nežno hruško »beurréroyal« — »kraljevsko maslenko«, ki je zrasla v cvetličnem lončku.

Iz semen je zraslo pet drevesc, pet hrušk-sestrá.

Prvi dve sestri se nista posrečili. Boljša je bila tretja sestra »rakovka«, še boljša četrta »tolstobežka«, najboljše plodove med vsemi pa je imela peta sestra »Mičurinova zimska maslenka«. Tej hruški je dal sadjar svoje lastno ime. Imenoval se je Mičurin.

V svojem enajstem letu je dala zimska maslenka prvič pet in dvajset velikih in okusnih plodov. Leto dni kasneje pa je viselo na njenih vejah toliko plodov, da so se veje sklonile do tal. Tokrat ni bilo hrušk samo pet in dvajset, ampak poldrug sto.

Od francoskega očeta je zimska maslenka podedovala fin in nežen okus, od asurijske matere pa ne samo odpornost proti mrazu, ampak tudi proti udarcem i praskam. Te hruške lahko nakopičimo v shrambi kakor krompir. Poškodovana mesta se prevlečejo s probkastim tkivom in ne začno gniti.

To je zgodovina ene družine, ki je zrasla v Mičurinovi drevesnici. Takih družin je vzgojil Mičurin mnogo. Smelo je križal med seboj sadne vrste iz najrazličnejših krajev zemeljske krogle zato, da bi se udomačile v Rusiji, da bi v vsakem kmečkem sadovnjaku raslo sočno in plemenito sadje.

V Mičurinovem sadovnjaku so rasli drug poleg drugega potomci »amerikancev«, »mongolov«, »japoncev«, »perzijcev« in »kitajcev«.

Divjo češnjo z naših zavolžskih step je križal s plemenito pensilvansko češnjo, ki je prišla z one strani oceana, in dobil sijajno češnjo »ideal«.

Nadaljevanje prihodnjič.